

PSZA Advies (1) Ondersteuning maatschappelijke participatie en ontwikkeling van kinderen uit arme gezinnen (15.09.08)

Inleiding

Kinderen en jongeren leven relatief vaak in armoede en kunnen hiertegen zelf niets ondernemen. Daarentegen zijn de effecten van opgroeien in armoede op allerlei terreinen waarschijnlijk groot: mogelijk volgen zij minder onderwijs, zijn minder gezond en leren bepaalde sociale gedragingen minder goed, met alle gevolgen van dien voor hun toekomst op de arbeidsmarkt en voor hun latere deelname aan de samenleving als volwassenen.

Het Platform oordeelt positief over de nieuwe mogelijkheid die de gemeente wordt geboden een groepsgewijze benadering toe te passen, in dit geval met betrekking tot de groep huishoudens met schoolgaande kinderen (van 4 tot 18 jaar) die moeten rond komen met een inkomen op minimumniveau¹. Het Platform vindt het ook gunstig dat bij deze voorziening wordt uitgegaan van de norm van een gezinsinkomen tot 120% van het **minimumloon**.

Participatie op school en buiten de school (clubs, verenigingen) is voor de ontwikkeling van kinderen en jongeren van groot belang. Niet alleen beïnvloedt dit rechtstreeks de ontwikkeling van het kind, het vergroot ook het gevoel van eigenwaarde en het gevoel erbij

¹ Alkmaar heeft op dit moment niet heel veel voor kinderen: de ouders van kinderen (max. 17 jaar) die naar de middelbare school gaan kunnen een vergoeding aanvragen voor indirecte schoolkosten van max. € 150 per kind per schooljaar: schoolreisje/excursie, schooltas, sportkleding, schrijffartikelen en schriften, materiaal en gereedschap, rekenmachine. Dit is géén categoriale regeling, het gaat om vergoeding van werkelijk gemaakte kosten. Het gaat daarbij om veel aanvragen voor kleine bedragen, deze worden steekproefgewijs gecontroleerd. Bij één op de tien aanvragen worden, vóór toekenning van de bijstand, bij de klant bewijsstukken opgevraagd.

Het Platform is van mening dat dit soort vergoeding ook beschikbaar zou moeten zijn voor kinderen die de basisschool bezoeken, want ook daar zijn indirecte schoolkosten, hoewel mogelijk lager dan in het voortgezet onderwijs, een vergoeding van € 75 zou in dit geval op zijn plaats zijn.

In sommige gemeenten wordt buiten deze indirecte schoolkosten nog een eenmalige vergoeding gegeven (van € 300) bij de overgang van de basisschool naar het voortgezet onderwijs. Immers leerlingen die overstappen van de basisschool naar het voortgezet onderwijs hebben bij die overgang relatief hoge kosten, zoals voor de aanschaf van een atlas, woordenboeken, regenkleding, nieuwe fiets.

De ouderbijdrage en boekenkosten vallen buiten deze vergoeding, omdat er in ieder geval voor de boeken een voorliggende voorziening is via de WTOS, de Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten. Deze tegemoetkoming wordt aangevraagd via IB beheergroep voor leerlingen in het voortgezet onderwijs of het beroepsonderwijs, voor schoolkosten zoals het wettelijk verschuldigde lesgeld, boeken en leermiddelen, reiskosten, stages en dergelijke. De WTOS tegemoetkoming voor leerlingen tot 18 jaar bedraagt in de onderbouw maximaal € 594,41 en in de bovenbouw € 674,60.

Schoolkinderen kunnen een gratis abonnement op de bibliotheek aanvragen.

te horen. Het kunnen meedoen aan de samenleving en het bevorderen van de ontwikkeling van het kind zijn voor deze doelgroep dan ook bijzonder belangrijke doelstellingen van het beleid gericht op de vermindering van armoede.

Suggesties voor Plan van aanpak Gemeente Alkmaar

De gemeente heeft inmiddels met de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid het convenant "Kinderen doen mee!" ondertekend waarin de gezamenlijke ambitie wordt uitgesproken om het aantal kinderen dat om financiële redenen niet maatschappelijk participeert, met de helft terug te brengen. De gemeente heeft verder aangekondigd er naar te streven om een plan van aanpak voor de inzet van de gemeente op dit gebied medio oktober 2008 gereed te hebben. Het Platform Sociale Zekerheid Alkmaar heeft in dit stadium de volgende suggesties voor dit plan van aanpak:

- teneinde te kunnen definiëren welke bedragen per jaar per kind (rechthebbend) beschikbaar zijn is het nodig een serieuze berekening/schatting te maken (of te laten maken) van het aantal kinderen dat mogelijk in de gemeente Alkmaar onder deze regeling valt, uitgaande van een ambitieus hoog percentage van aanvragen door rechthebbenden².
- de gemeente heeft onder meer het voornemen het instrument van de stadspas, die juist op dit moment wordt ingevoerd, mede in te zetten voor het realiseren van de bijdragen aan sport en cultuur ten behoeve van het meedoen van de doelgroep van kinderen uit arme gezinnen aan sport- en cultuuractiviteiten. Dat lijkt op dit moment waarbij nog geen ervaring is opgedaan met deze pas een grote stap die wellicht grondig overwogen dient te worden.
- het huidige sportpaspoort, dat op dit moment slechts korting geeft voor de twee zwembaden en de ijsbaan, is wellicht een alternatief instrument dat uitgebouwd zou kunnen worden voor participatie in sport en eventueel cultuur.
- het is van groot belang dat de gemeente ten behoeve van de formulering van een plan van aanpak in een gestructureerd overleg treedt met de verenigingen voor sport en cultuur en met de scholen teneinde van deze te horen hoe zij, met en zonder steun van de gemeente, kunnen bijdragen aan het realiseren van de ambities van het convenant. Tevens kunnen dan ook suggesties worden gevraagd met betrekking tot het/de instrument(en) voor het vergoeden van de bijdragen voor sport en cultuur aan kinderen uit arme gezinnen.

Voorgestelde voorzieningen

Het Platform beveelt aan de volgende rubrieken in deze voorziening op te nemen:

- gemeentelijke sportpaspoort;
- lidmaatschap van sportverenigingen;
- sportuitrusting (specifieke kleding, schoenen, racket, slaghout, etc.etc.);
- lidmaatschap van sociaal-culturele verenigingen;
- muziekschool;
- attributen voor culturele activiteiten (schetsboek, muziekinstrument, etc.etc.);
- abonnement op bepaalde tijdschriften;

² Het heeft weinig zin om bijvoorbeeld een PC-voorziening in de regeling op te nemen als de beschikbare bedragen per kind niet in de buurt komen van de kosten van een dergelijke voorziening. Hetzelfde geldt voor een bijdrage voor sport en cultuur, want een te hoge eigen bijdrage (bij een laag bedrag van een voorziening) blijkt elders één van de belangrijkste belemmeringen te zijn voor het gebruik maken van de voorzieningen voor sport en cultuur.

- PC-projecten voor schoolgaande kinderen;
- kosten voor huiswerkbegeleiding;
- bijkomende³ schoolkosten (schoolreisje/excursie, schooltas, schoolsportkleding, schrijffartikelen en schriften, materiaal en gereedschap, rekenmachine);

Voorziening in natura

Minder enthousiast is het Platform over het voorschrift van de wetswijzigingen dat de voorzieningen in dit programma voor kinderen uit arme gezinnen in natura dienen te worden verstrekt. Weliswaar staat daarbij aangegeven dat verstrekking in natura niet hoeft als dit naar het oordeel van het college leidt tot een minder doelmatige uitvoering. Maar vooral de motivatie van de *in natura* verstrekking, die weer eens ouderwets uitgaat van wantrouwen ten aanzien van de gebruikers van de voorzieningen, wordt niet gedeeld. In verreweg de meeste minimagezinnen komen de ouder(s) op voor hun kinderen en cijferen ze zichzelf eerder weg. Het zou beter zijn in het systeem van verstrekking aan te sluiten bij die 95% van betrouwbare ouders-gebruikers. Vertrouw de mensen en via een steekproefgewijze controle achteraf moeten gebruikers dan aannemelijk maken dat ze deze bedragen ten behoeve van de kinderen hebben besteed. Dat houdt ook de uitvoeringskosten binnen proporties. Niet zelden staan de kosten van uitvoering en controle in géén verhouding tot het geld dat beschikbaar wordt gesteld voor de minima.

Het Platform gaat er van uit dat het gebruik van vouchers zoals voorzien bij de zojuist ingevoerde stadspas, vouchers die door de aanbieders van producten of diensten bij de gemeente worden omgewisseld, gelden als *in natura* verschaffing.

Advies plan van aanpak

Het Platform zal te zijner tijd gaarne advies uitbrengen over het plan van aanpak van de gemeente.

jdg, jl en hj, 27.08.08

³ In de Brochure Bijzondere Bijstand Alkmaar genoemd schoolkosten - indirect.